Ludvig Hope

Olje i karret

Seks foredrag

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Ludvig Hope: *Olje i karret* (Seks foredrag).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Forord 1
Kristus døde for alle 2
Hva sanne og falske kristne kan ha felles, og hva de ikke kan ha felles 7
Hva Gud har betrodd oss, og følgene av å bruke eller misbruke det 11
Regnskapsdagen og redningsdagen 17
Min hyrde 22
Guds rike over hele jorden 29
Om Ludvig Hope 34

Forord

Det var ikke tenkt at denne vesle boken skulle ta seg en tur ut i verden enda en gang. Men når det likevel er blitt slik, er det mitt ønske at den også nå får hjelpe mange til å eie olje i karene sine.

Skogly, 15. juli 1916.

Ludvig Hope.

Kristus døde for alle

> «For Kristi kjærlighet tvinger oss, idet dette er avgjort: Én er død for alle, og derved har de alle dødd. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og ble reist opp for dem» (2 Kor 5,14–15).

Når de hellige menn, drevet av Guds Ånd, skal skrive om Guds kjærlighet slik den er åpenbart for oss i Kristus, ser det ut som de ofte leter etter de uttrykkene som best kan forklare oss hvor stor betydning den har.

Dette ordet av Paulus er nok et av dem som dypest og klarest forteller oss hva Kristi død betyr. Jeg synes et slikt ord burde slå ned enhver innvending som reiser seg mot forsoning og frelse alene i Jesus – jeg mener hos dem som tror at Bibelen er Guds ord. At de som tviler på at Bibelen er ekte, også tviler på Kristus, er ikke noe å undre seg over. Men at folk som roser seg av at de tror på Bibelen, likevel finner Jesu stedfortredende gjerning uklar og tvilsom, det er underlig.

At det stikker for dypt for tanken, er sikkert. Men det skulle jo ikke være noe hinder for dem som ellers sier at de tror. I sitt dypeste vesen er tro jo ikke det samme som å forstå. Som regel må troen begynne der fornuften må slutte. Derfor er vi mennesker, og Gud er Gud. Var det ikke slik, var enten vi Gud, eller Gud menneske.

«Dersom én er død for alle, så er alle døde.»[1] Dette ordet sier oss ikke bare at Kristus er død for oss, men at da han døde, døde vi. Legg merke til ordene: «Så er alle døde.» Du og jeg var i Kristus like sikkert som Gud var i ham.

Hva slags du og jeg? Syndens jeg.

Alt som heter synd, og som er synd hos oss, ble lagt på Kristus. «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21). Hver eneste syndig tanke, følelse, lyst og gjerning ble lagt på ham – det som lever i sjelen, og det som er gjort med legemet vårt, skjult eller åpenbart. Alt som heter menneske, ble i Kristus gjort til synd.

Guds kjærlighet tok i Kristus vår skyld på seg, og så ble synden ved Guds rettferdighet lagt på Kristus, dømt i Kristus og straffet i Kristus. Nå har han som er hellig og rettferdig, bare med én å gjøre, og denne ene er Jesus Kristus.

Han ble «plaget, slått av Gud og gjort elendig» (Jes 53,4). Det ble ikke vist ham noen medynk. Tvert imot. «Det behaget Herren å knuse ham. Han slo ham med

[1] NB: «Én er død for alle, og derved har de alle dødd».

sykdom. Når du gjør hans sjel til et skyldoffer, skulle han se etterkommere og leve lenge, og Herrens vilje skulle ha fremgang ved hans hånd» (Jes 53,10). Og slik måtte det være, for han var i vårt sted. Derfor står han tålmodig som et lam når han blir anklaget, pisket og slått i ansiktet, og når de river ham i hår og skjegg.

Hvorfor tier Jesus da? Fordi han vet at han er skyldig. Skyldig fordi han har tatt vår skyld på seg, fordi han ble gjort til synd for oss. Så blir han dømt, så blir han straffet, og så dør han. Når én er død for alle, så er alle døde.

O avgrunn, hvilken alle synder
har slukt og drept ved Jesu død!

Hvor skal vi gå for å finne uttrykk som kan forklare hemmeligheten i denne frelsen? Jeg føler at vi står og famler over et endeløst og bunnløst hav, fullt av nåde for alle mennesker.

Så mye kan vi likevel si: Nå står ikke noe i veien fra Guds side for at vi skal bli frelst. Nå kan alle som vil, komme og ta livets vann for intet (Åp 22,17) – onde og gode, store og små syndere. «For det er ingen forskjell» (Rom 3,22). «Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull» (Jes 1,18). Nå er det nåde å få på rettferdig grunn.

Vi er ikke bare benådet i Kristus, men vi er rettferdiggjort i ham. Er det noen forskjell på benådning og rettferdiggjørelse? Ja, stor forskjell. Det er derfor vi står på så fast grunn når vi er i Kristus.

Hva ligger så forskjellen i? Tenk deg at du hadde gjort en synd som etter norsk lov fortjente døden. Etter loven ble du dømt til døden. Men så søkte du kongen om benådning. Du fikk benådning, og så langt var du fri for døden. Men det var én i Norge som ikke var fornøyd, og det var loven. Så lenge den fantes, ropte den på død for din synd. Du var benådet, men ikke på lovens grunn. Du var ikke rettferdiggjort fra synden.

Tenk deg så at kongen benådet deg på den måten at han lot sin sønn eller en annen dø i ditt sted! Da hadde loven – rettferdigheten – fått det den hadde rett til å kreve. Slik var det Gud gjorde da han frelste oss. All synd er rettferdig betalt i Kristus, fordi han er rettferdig. Ved Kristus gjorde Gud det han ikke kunne gjøre ved oss: Han fordømte synden og frelste synderen.

Gud selv har forlikt oss med seg selv (2 Kor 5,18). Han som vi står i skyld til, har selv betalt. Ikke ved ganske enkelt å stryke ut og glemme, men ved rettmessig å ta den skyldiges skyld på seg, og ved sitt liv, sin lidelse, sin gjerning og sin død å betale og gi tilbake det vi hadde tapt.

Vår rett for Gud er gitt oss av Gud! «For Kristus er lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror» (Rom 10,4). «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus» (Rom 5,1). Og videre leser vi om denne rettferdigheten: «Hvor mye mer skal vi da, etter at vi er rettferdiggjort ved hans blod, ved ham bli frelst fra vreden» (Rom 5,9).

Er ikke dette en stø grunn å stå på? Går det ikke an også for oss å synge med de gamle:

Tordner det på Sinai
over alle syndeslaver,

jeg i Jesus Krist er fri;
alt det som han vunnet haver,
det er meg av Gud tilkjent,
som jeg selv det hadde tjent.

Ja, Gud skje lov, det går an for hvert eneste menneske. For når én er død for alle, da er alle døde.

Alt vi trenger til liv og gudsfrykt, det eier vi nå i Jesus (2 Pet 1,3). Ved sitt liv og sin lydighet har han oppfylt loven i vårt sted. Ved sin død har han betalt for våre synder, og ved sin oppstandelse har han gitt oss livet tilbake. Nå finnes det et evig liv i Kristus for alle mennesker – ikke bare for dem som omvender seg og tror, men for det mest ugudelige og syndige mennesket på jorden.

Paulus skriver til efeserne: «Også dere har han gjort levende, dere som var døde ved deres overtredelser og synder» (Ef 2,1). Da efeserne var døde, da de levde som hedninger uten noen kunnskap om Gud, da var de gjort levende i Kristus.

La oss da huske hvor livet vårt er, så vi ikke søker det hos oss selv. Hvor mange leter ikke i sitt eget hjerte etter dette livet – men i stedet for liv finner de bare synd og død. Vend deg bort fra deg selv, vend om fra synden og tro på Jesus, så er du salig i ham. Ikke fordi du er blitt bedre, men fordi du tror på Jesus. Så får følelsen være som den vil; den har ikke noe å gjøre verken med din frelse eller din fortapelse.

Er jeg glad, så er jeg salig. Er jeg bedrøvet og sløv, full av syndige tanker og lyster, og kjenner mer lyst til det onde enn til det gode, så er jeg likevel salig. Om Satans piler flyr rundt sjelen dag og natt, om jeg ligger i smelterens digel og i vaskerens lut, så er jeg likevel salig, for mitt liv er i Jesus.

Hvor gjerne vil jeg ikke be hver trett synder inn i denne trygge havnen! Hvorfor går du og bærer på syndene dine når Jesus har båret dem for deg? Hvorfor er du redd når Kristus er ditt liv?

Har du mange synder,
Jesus deg forkynner:
Gjelden er betalt;
her er ingen vrede,
nåden den er rede,
som utsletter alt.
Jesu død, og at han brøt
gjennom Satans vold og vrede,
det for deg jo skjedde.

En gang leste jeg en fortelling i et kristelig blad om en mann som reiste til Amerika for å se seg om. En dag kom han tilfeldigvis inn på en kirkegård og fikk se mange vakre gravsteiner. Blant dem oppdaget han en som overgikk alle de andre: en stor, nydelig marmorblokk med et kors på toppen. Da han så nærmere etter, fikk han se en mann som satt på gravhaugen tett ved steinen med ansiktet i hendene. Han gikk bort, og til sin store forundring leste han denne besynderlige innskriften på steinen: «John, du døde for oss.»

Han hadde så lyst til å vite hva dette skulle bety, at han fikk mot til å spørre mannen som satt på graven, om han kunne fortelle noe om denne steinen og denne innskriften. Ja, det kunne han, og det ville han også gjøre. Og så fortalte han:

«For mange år siden var jeg kaptein på et dampskip som gikk på innsjøen du ser der borte. En dag vi var på vei oppover, fikk jeg se fra kommandobroen at det steg røyk opp fra aktersalongen. Jeg ba en av mannskapet gå ned og se, og han kom tilbake og fortalte at det var brann i lasten. Vi visste at den var umulig å slokke, for vi var lastet med brennbare ting. Det var ikke annet å gjøre enn å sette kursen mot det nærmeste stedet på land.

Passasjerer og mannskap flokket seg skrekkslagne sammen i en tett klynge forut på skipet. Roret var akterut, og ingen ville stå til rors. Så spurte jeg om det var noen som ville ofre livet for å frelse de andre. Da kom det en ung, kjekk gutt ut av flokken og sa: ‹Jeg, herr kaptein!›

Han tok roret, og om en stund var han skjult for oss av røyk og ild. Gutten het John. Mens vi ennå hadde et stykke igjen til land, ropte jeg: ‹Er du der, John?› ‹Ja,› svarte John. ‹Kan du stå der en stund til?› ‹Ved Guds nåde,› lød svaret.

I siste øyeblikk nådde vi land, og mens vi sto på stranden, ropte vi av glede: ‹Vi er frelst!› Så var det endelig en som kom til å tenke på John, og vi fant ham stående ved rattet mellom flammene. Vi fikk ham i land i live, men han døde der på stranden like etterpå. Så sto vi rundt den døde John og kunne ikke annet enn si: ‹John, du døde for oss!›

Så ble vi enige om å reise denne steinen med denne innskriften til minne om ham. Og nå, min herre, kan jeg si at det er to som er døde for meg. Ved Johns død fikk jeg øye på Jesu død og ble en kristen. Så sluttet jeg å reise og bor nå her like ved.

Fra den dagen John ble begravet, har jeg hver eneste dag gått en tur hit til graven hans, og det har jeg bestemt meg for å gjøre så lenge bena kan bære meg hit. Det er så godt å minnes John og det han gjorde for oss, og jeg synes jeg husker det best når jeg sitter her. Er jeg sløv og treg, tvilende og motløs i min kristendom, så drar minnet om John meg til Jesus, og så går jeg herfra lykkelig.»

Min kjære leser! Du vet om et annet skip som var ute på det store verdenshavet. Du vet at du også var om bord, og du vet om den store syndens brann som brøt løs, og som ingen kunne slokke. Så lå vi der, og ingen kunne eller ville ta roret og styre oss i land. Da kom han, Herrens velsignede, og tilbød seg å ta roret. Du vet også at han sto der til skipet nådde frelsens strand, og at det kostet ham livet.

Nå kan også du hoppe i land om du vil, og være evig frelst. Du kan være med og stå rundt den døde Frelseren og si: «Jesus, du døde for oss!» Å, at så mange vil la seg fortære av syndens flammer når det er så god anledning til å gå i land! Ja, det kunne få en stein til å gråte.

Lever du ennå i synden? Er du en som forakter den Herre som kjøpte deg? Gjør det ikke lenger! Du kommer en gang til å angre det så sårt. Gå i dag til denne

underfulle haugen hvor din Frelser døde, så skal også du finne ham som døde for deg.

Ak, skulle du deg dertil la tigge!
Det gjelder dog din egen sjeletarv.
Det er så hardt i helvete å ligge,
det gjør så godt å tage himlens arv.
Ak, hvilken evig fryd du fikk,
om du begynte nå i dette øyeblikk!

Hvor hard du er mot deg selv, du som forsmår din sjels salighet og din Frelsers død! Enda en gang ber jeg deg: Gjør det ikke!

Så har du og jeg, som bekjenner oss som kristne, noe å lære av ham som satt på Johns grav. Var det godt for ham å sitte ved steinen på gravhaugen, hvor mye bedre skulle det da ikke være for oss å sitte ved Jesu kors! Den som tar sin plass der hver dag, han skal aldri tape slaget.

Er du trett av synden din, blir du motløs fordi du seirer så lite over den, og vil den overvinne troen din, så gå til Jesu kors, og du skal igjen finne det du trenger. Blir du fristet av verdslighet, pengebegjær og ære, så gå dit da også, og der skal du få lyst til å bli rik i din Gud.

Har du liten lyst til Bibelen og bønnen, til å leve for din Gud og ofre deg til hans ære, så gå dit da også, og du skal komme tilbake med en varm sjel og en hellig lyst. Når fattigdom og sorg trenger inn i hjemmet ditt, når de kjære går bort og venner misforstår og forlater deg, når sorg og synd gjør felles sak, så gå dit. Da skal all bitterhet bli borte, all ufred forsvinne og alle tårer tørkes bort.

Så synger vi av erfaring:

Ved korsets fot hos Jesus,
der fant mitt hjerte fred,
og aldri mere vil jeg gå
fra dette sikre sted;
hva verden enn vil by meg,
jeg akter alt for tant
ved siden av min Jesu kors,
hvor fred med Gud jeg fant.

Ja, der fant vi fred, der blir freden bevart, der får vi kraft til å bære vårt kors, og derfra stiger vi til slutt med seierssang inn til den evige hvile.

Hva sanne og falske kristne kan ha felles, og hva de ikke kan ha felles

> «Da skal himlenes rike være å ligne med ti jomfruer som tok lampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. Men fem av dem var uforstandige og fem kloke. De uforstandige tok lampene sine, men de tok ikke olje med seg. Men de kloke hadde også tatt med seg olje i kannene sammen med lampene sine. Da det dro ut før brudgommen kom, slumret de alle inn og sov. Men midt på natten lød det et rop: Se, brudgommen kommer! Gå ham i møte! Da våknet alle jomfruene og gjorde lampene sine i stand. Men de uforstandige sa til de kloke: Gi oss av deres olje, for lampene våre slokner! Men de kloke svarte: Nei, det ville ikke bli nok både til oss og til dere. Gå heller til dem som selger og kjøp til dere selv. Mens de var borte for å kjøpe, kom brudgommen. Og de som var rede, gikk inn med ham til bryllupsfesten. Og døren ble stengt. Til sist kom da også de andre jomfruene, og de sa: Herre, herre, lukk opp for oss! Men han svarte og sa: Sannelig sier jeg dere: Jeg kjenner dere ikke! Våk derfor! For dere kjenner ikke dagen eller timen» (Matt 25,1–13).

Jeg vil bekjenne at det er få steder i Bibelen som gjør meg mer redd enn dette kapitlet. Det som gjør det så hjertegripende, er at det her ikke er tale om de kristne og den vanlige verden. Her er det tale om en flokk på samme vei, mot samme mål. Her er det ikke noe som gir oss rett til å tro at det var noen forskjell i det ytre livet. De fem var lik de andre fem. Først i livets siste øyeblikk står det klart for alle de ti at de fem var bedratt.

Vi kan ha rett til å spørre: Går det da an å være så til forveksling lik en kristen uten å være det? Ja, dessverre. Og det er det vi får høre i dette ordet.

Du og jeg kan altså gå ut i verden med samme mål, å nå himmelen. Vi følges ad, og på veien har vi bestemt oss for å leve sammen som kristne. Vi har den samme oppgaven og de samme interessene. Jeg er like vennlig som du, gir like mye til de fattige som du, besøker de syke som du, taler med dem om Gud og ber med dem som du. Men du kan være en sann kristen, og jeg en falsk.

Ja, dessverre kan jeg følge deg enda lenger. Vi kan gå sammen like inn i lønnkammeret. Du klager din nød, jeg også. Du takker for Herrens nåde og velgjerninger, jeg også. Du beundrer hans farsomsorg og hvordan han leder deg, jeg også. Der du setter foten, er jeg med. Ikke noe menneske kan skille oss fra

hverandre, ikke engang den beste kristne med sin åndelige sans. Men du er en sann kristen, og jeg en falsk.

Du spør: Går det an å være med i alt dette og likevel være falsk? Stikker det så dypt? Overdriver du ikke? La meg svare med et Guds ord. Det står i Åp 2,2–4:

> «Jeg vet om dine gjerninger og ditt arbeid og din utholdenhet, og at du ikke kan tåle de onde. Du har prøvd dem som kaller seg selv apostler, og ikke er det, og du har funnet at de er løgnere. Du har tålmodighet, du har hatt mye å bære for mitt navns skyld, og du er ikke gått trett. Men jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet.»

Kan du tenke deg et mer alvorlig og selvfornektende menneske? Han var tålmodig. Han arbeidet for Guds navns skyld og ble ikke trett. Han kunne ikke tåle det onde. Han utholdt mye. Han visste å skille mellom falske og sanne predikanter. Men likevel sto det slik til med ham at lysestaken skulle flyttes fra ham hvis han ikke omvendte seg (Åp 2,5). Han hadde forlatt den første kjærligheten. Han var falt.

Tyngre ord kan ikke sies om et menneske som gjelder for å være en sann kristen. Den som er falt, er borte fra Gud. Vender han ikke tilbake, blir navnet hans strøket ut av livets bok – hvor mye alle de kristne enn regner ham for en kristen, hvor mye han enn er med i arbeidet for Guds rike, og hvor mye han enn selv tror at han er en kristen.

Det er ikke noe avgjørende bevis for liv i Gud at vi er med blant de sanne kristne, at vi lever sammen med dem, ber, takker, synger og arbeider sammen med dem. Om alle tror at vi er de beste kristne, og om de ikke har grunn til å tro noe annet, kan vi likevel være falske. Dette er ikke lett å innrømme. Men at det er slik for mange, får vi nok dessverre se på avgjørelsens dag.

Et slikt indre selvbedrag har dette fryktelige ved seg, at den bedratte til slutt ikke vet om at han er bedratt. Menighetens engel i Laodikea var fattig, elendig, ynkelig, blind og naken. Men det var ikke hans største fare. Faren var at han ikke visste det (Åp 3,17).

Når disse alvorlige tingene blir sagt, spør den sanne kristne bekymret: Hvordan kan jeg da være sikker på at jeg er en sann kristen? Er det noe mer igjen som den sanne har forut for den falske? Ja, det er det. Men vanskeligheten er å si det slik at det kan bli forstått.

Det som er særegent for den sanne kristne – det som den falske kristne ikke kan ha – er umulig å se. Det er det indre menneskes eiendom. Da Kristus skulle forklare det, sa han: «Guds rike er inne i dere» (Luk 17,21). Du kan bedre tenke deg enn jeg kan forklare hva som ligger i dette uttrykket: «inne i dere».

Det er det indre menneskets samfunn med Gud – som barn med mor, som mann med hustru, som fortrolig venn med fortrolig venn. I ham lever og rører vi oss (Apg 17,28) – ikke i tale, men i indre samfunn, i indre tukt, i indre trøst, i lys og mørke, i rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd (Rom 14,17).

Kanskje har du en fortrolig venn – ikke en av dem det går tretten av på dusinet, men en virkelig fortrolig venn. Hvordan gikk det til at dere ble fortrolige, og hvordan går det til at dere fortsatt er det? Jo, du begynte å fortelle den du ønsket som fortrolig venn, hva du hadde på hjertet: dine sorger og savn, hva du

ønsket og lengtet etter, hva du ble fristet av og hva du gledet deg over – kort sagt alt du hadde på hjertet.

Du ga ditt indre menneske til ham eller henne. Slik gjorde også den andre mot deg, og så gikk dere opp i hverandre. Slik begynte det, og slik må det fortsette om dere fortsatt skal være fortrolige. Da kjenner dere hverandre, dere eier hverandre, fordi dere lever i hverandre.

Det er ikke det andre ser, eller det dere snakker med hverandre om når dere er lykkelige sammen, som er lykken deres. Men det som er lykken og livet deres – virkelig og bevisst – det er det som ingen ser. Det kan godt sitte to andre i samme rom, like vennlige og opptatt av hverandre som dere to, og likevel er den indre grunnforskjellen der: De to siste lever sammen bare i ord, men dere i hjertet.

Det virkelige i livet er det som ingen kan se. Hvem kan se røttene på treet når de mellom stein og jord trekker livet til seg? Selv om du prøvde å se det ved å grave fram der røttene har sitt hjem, ville du likevel ikke se det. Ingen kan se det, og likevel er det virkelig? Ja! Derfor ligger det virkelige ikke i det ytre, men i det indre.

Det er oljen i karet – jeg mener, om du lever et slikt liv med Gud. Gjør du det?

Her er det ømme, avgjørende punktet. Her skilles veiene. Derfor kan den som lever stille og tilbaketrukket i stuen sin, være en kristen, mens den som står på talerstolen og ber den mest alvorlige bønnen og holder den varmeste talen, kan være falsk. Hvorfor? Fordi det ikke kommer an på hva vi sier, men på hva vi er.

Misforstå meg ikke! Jeg mener ikke at en sann kristen ikke skal vise det i livet sitt. Men jeg mener at den falske kristne kan være så lik den sanne i det ytre livet at en ikke kan se noen forskjell. Det som til slutt blir det avgjørende, er om Gud bor ved troen i hjertet (Ef 3,17). Det var vel ingen av disiplene som hadde noen tvil om Judas, og likevel var han tvers igjennom falsk i hjertet sitt.

Når vi nå skal prøve oss selv: Hvordan står det til i hjertets verden? Er det noen omgang med Gud? Er det sant for oss, som for bruden i Høysangen, at han er «utmerket fremfor ti tusen» (Høys 5,10), at du er «syk av kjærlighet» (Høys 5,8)?

Du som bekjenner deg som en troende kristen, du som også virkelig har vært det, og som jeg vil håpe fortsatt er det: Kan du huske de første tidene i ditt kristenliv? Husker du hvor øm du var for synd, hvordan du måtte fortelle din frelses Gud alt du hadde på hjertet av feil, fristelser, begjær og onde tanker?

Når du var i tvil om noe var rett eller galt, ble det avgjort på kne, og han som ser i det skjulte, lønnet deg i det åpenbare (Matt 6,6). Du fikk lys og klarhet over Ordet eller ved Åndens vitnesbyrd i hjertet. Det var en ubevisst understrøm, et kar fylt av kjennskap og kjensgjerninger som ingen kunne se eller nå, men som likevel var virkelig og bevisst.

Du ble tuktet. Den minste forseelse drev deg til Jesus, og du kunne ikke la den minste ting bli stående uavgjort. Det var ikke noen tvang for deg, men en naturlig følge av hjertesamfunnet med Gud.

Er det slik nå? Mange som før kunne svare ja, må nå svare nei. Åndens indre tukt over det som vanligvis kalles småting, ble ikke hørt. Det ble unnskyldt

og ikke dømt som synd. Litt etter litt måtte Guds Ånd forlate sin indre post. Bevisstheten om virkelig skyld forsvant, og trangen til nåde ble tomme ord.

Kristendommen gikk over til å bli en sak for forstanden. Det ble ingen barnelek, ingen barnesorg og ingen barneglede mer i hjertet ved Jesu kors. Det blir levd for Kristus, men ikke levd med Kristus. En arbeider mer for ren lære og andres frelse enn for sin egen.

Er det slik? Da er nok karet ditt tomt. Når dødens natt kommer og det ytre skinnet slokner, da er det ikke noe lys i hjertet, ingen olje i karet, og brudgommen kjenner deg ikke.

La oss ransake oss selv og be Gud om lys, så vi kan komme på det rene med om det er noe galt i hjertet! Det er ikke bare den som aldri har vært en sann kristen, som kan være en uforstandig jomfru. Også den kloke kan bli uforstandig. «Mange ligger evig fangen som på veien var.»

Hvordan ville det passe for deg om det ringte på døren din i dag? Ingen vet dagen, verken for døden eller dommen. Men den kommer, så det gjelder å ha sakene sine i orden.

Videre lærer dette ordet oss at i livets avgjørende stund er det ingen som kan hjelpe oss. Selv de kjæreste og nærmeste må skilles. «Den natten skal to være i én seng. Den ene skal bli tatt med, den andre skal bli latt tilbake» (Luk 17,34). De må skilles og gå hver sin vei.

Barn som har spottet og sagt nei til foreldrenes bønner og tårer, ber nå, men forgjeves. Nå ber den gjenstridige mannen sin hustru om hjelp, og den gjenstridige hustruen sin mann. Men nå er det ingen hjelp. Slektninger og kjenninger, de som ble kalt i kirke og bedehus uten å omvende seg, står og roper om hjelp uten å få den. Å, du alvorlige dag!

Så lenge dagen ikke er kommet, kan det nok gå an å være likegyldig. Men da går det ikke. Da blir døren lukket, den døren som aldri mer åpner seg for deg, og du må være utenfor.

Skulle det ikke være både praktisk og forstandig å kjøpe olje nå? Det er nok å få. I dag er det ennå nådens dag.

Så la oss som vet at vår Frelser lever, holde øynene våre åpne! La oss kjøpe øyensalve, så vi kan se (Åp 3,18)! Det er sannelig ikke så lett å holde øynene åpne i den kvalme luften i vårt tjuende århundre.

Vi vet at vi nå er nærmere den dagen Kristus blir åpenbart, enn noen gang før. Derfor kommer dette «Da», som kapitlet begynner med, til oss med desto større vekt. Det er en skam om vi skulle være slumrende, late kristne når brudgommen vår kommer, han som har kjøpt oss så dyrt og elsker oss så høyt.

Hvor godt gjør det ikke en mann som har vært borte fra sin kjære en lang stund, når han kommer hjem og får se henne stå på trappen eller bryggen med lengsel og glede for å ønske ham velkommen! Skal vår himmelske brudgom møte oss slik?

Hva Gud har betrodd oss, og følgene av å bruke eller misbruke det

> «For det er som med en mann som var i ferd med å dra utenlands. Han kalte til seg tjenerne sine og overlot dem eiendommen sin. Til en ga han fem talenter, til en annen to, til en tredje én talent – hver av dem etter som de hadde evne til. Så dro han utenlands. Han som hadde fått fem talenter, gikk straks bort og drev handel med dem, og tjente fem til. Han som hadde fått to, gjorde det samme, og tjente to til. Men han som hadde fått den ene talenten, gikk bort og gravde i jorden og gjemte sin herres penger. Etter lang tid kom så disse tjenernes herre og holdt regnskap med dem. Da kom han fram som hadde fått de fem talentene. Han hadde med seg fem talenter til, og sa: Herre, du ga meg fem talenter, se, jeg har tjent fem talenter til! Hans herre sa til ham: Vel gjort, du gode og tro tjener! Du har vært tro over lite, jeg vil sette deg over meget. Gå inn til din herres glede! Så kom han fram som hadde fått de to talentene, og sa: Herre, du ga meg to talenter, se, jeg har tjent to talenter til! Og hans herre sa til ham: Vel gjort, du gode og tro tjener! Du har vært tro over lite, jeg vil sette deg over meget. Gå inn til din herres glede! Men også han kom fram som hadde fått den ene talenten, og han sa: Herre, jeg visste at du er en hard mann, som høster der du ikke sådde, og sanker hvor du ikke strødde. Derfor ble jeg redd. Jeg gikk og gjemte talenten din i jorden. Se, her har du ditt. Men hans herre svarte og sa til ham: Du onde og late tjener! Du visste at jeg høster der jeg ikke sådde og sanker hvor jeg ikke strødde. Da burde du ha overlatt pengene mine til utlånerne, så hadde jeg fått mitt igjen med renter når jeg kom. Ta derfor fra ham talenten og gi den til ham som har de ti talentene. For hver den som har, til ham skal det bli gitt, og han skal ha overflod. Men den som ikke har, skal bli fratatt selv det han har. Og kast den unyttige tjeneren ut i mørket utenfor. Der skal de gråte og skjære tenner» (Matt 25,14–30).

Så kommer vi til den andre delen av dette alvorlige ordet. Her forlater Jesus det indre livet og går over til å fortelle oss om den oppgaven og det arbeidet vi som kristne har å utføre i verden. Hovedinnholdet i dette ordet er: *Hva Gud har betrodd oss, og følgene av å bruke eller misbruke det*.

Om vi tør dra meningen i lignelsen så langt at den også gjelder de uomvendte, så har den en alvorlig lærdom for dem også. En ting er i hvert fall sikkert: Så sant vi lever i kristenheten, er Guds rike kommet til oss – Kristus med all sin nåde og

tilgivelse, og Den Hellige Ånd med sitt utrettelige kall for hjertets dør, dag etter dag og år etter år.

Denne store gaven har Gud gitt oss. Og tro ikke at du er unnskyldt om du forsmår den! Han kommer igjen og krever også deg til regnskap. «Den tjener som kjente sin herres vilje og ikke ... gjorde etter hans vilje, skal få mange slag» (Luk 12,47). Her er den største gaven, det største ansvaret og den største synden, om den blir foraktet eller misbrukt.

Eller mener du at det ikke har noe å si om du forkaster den Herre som kjøpte deg? «Vil man ikke lyset kjenne, må man seg på lyset brenne.» Så sant du er et menneske skapt med fri vilje, og så sant nåden er blitt tilbudt deg, så sant får også du din regnskapsdag.

Men tilbake til den egentlige meningen i teksten: den troende og hans oppgave!

Ethvert menneske eier en evne, en naturgave. Den får ingen ved omvendelsen; den får vi med oss fra vuggen. Når vi så kommer i samfunn med Gud ved omvendelse og tro, får hver av oss en nådegave – en eller flere talenter, som det kalles i lignelsen. Det er ikke selve livet, men noe som følger med livet.

Videre ser vi at hver og en får en nådegave som står i forhold til naturgaven hans. Gud gir oss alle en oppgave, en plass i samfunnet og et middel til å løse oppgaven med. Så kommer han igjen en gang og krever oss til regnskap for hvordan vi har brukt det vi fikk. Fordi det er slik, bør den som har minst gaver, være frimodig, og den som har mest, være ydmyk. For hver og en av oss skal avlegge regnskap for det vi har fått.

Lignelsen lærer oss også at den som bruker det han har fått, kan få mer, ja, til og med fordoble det. Men den lærer oss også at den som forsømmer eller misbruker det som er gitt, til slutt taper alt – ikke bare nådegaven til å leve og virke som kristen, men til og med selve livet.

Her er et punkt i kristenlivet som det blir talt altfor lite om. Hvorfor er det så mange slappe og nesten halvdøde kristne? Hvorfor slumrer så mange på sin post? Hvorfor er det så mange som ikke vokser i nåden, som så lite får erfare Ordets og Åndens kraft i hjertet, som så sjelden bruker Bibelen og bønnen, og som selv nesten ikke vet om de er levende eller døde?

Jeg tror det kommer mye av at de gjør så lite for Gud. De tenker ikke over hvilken plass de har i Kristi kirke, og har heller ikke stor lyst til å vite det. De bruker ikke talentet sitt. De graver det ned i jorden og unnskylder seg med at de ikke har noen evner.

Så legger de seg til å hvile på en løgn som til slutt – om de ikke våkner – fører til at sjelen går fortapt (se Matt 25,30). At nåden smaker så lite, og at kristendommen mister sin kraft hos den enkelte og i fellesskapet, kommer mye av at vi ikke bruker de gavene vi har, til å tjene Gud.

Vil du ha større indre trang etter nåde, vil du ha et varmere kristenliv, vil du styrke sjelen din i kamp og seier, så arbeid for din Gud! Bruk den nåden du eier!

Ja, men kan arbeid gi kraft? Nei, arbeid gir ikke kraft. Men det får oss til å gå etter kraften der den er å få. Det gir oss lyst på nåden.

Se deg om blant folk! Ingen er friskere, ingen er sterkere, ingen spiser med bedre appetitt enn arbeidsmannen. Mens den som går ledig, rynker på nesen selv over den beste retten, sitter arbeidsmannen med hverdagskosten sin og spiser av hjertens lyst.

Se på barna, kanskje helst på landet. Mor sender dem ut for å arbeide: ut på jordet med mat til far, til skogs etter sauer og geiter, og i fjøset for å stelle det de kan. Men se dem når de kommer til bords! De setter nokså store merker etter seg i grøtfatet. Jeg tror dette godt kan brukes om det åndelige livet.

En gang sa Jesus til disiplene sine: «Min mat er å gjøre hans vilje som har sendt meg» (Joh 4,34). Skulle ikke dette også gå an å si for en kristen? I alle fall er det sant at ute i arbeidslivet i Guds rike har han så ofte gitt sjelen mat: ved sykesenger og blant fattige og sørgende, der hvor mor og far oppdrar barna sine i gudsfrykt, og ellers overalt hvor en kristen går Guds ærender.

Jeg tviler på at du noen gang har besøkt for eksempel en syk uten at du har fått en velsignelse, enten tukt eller trøst. Tukt er også mat for sjelen.

Kanskje er det noe av dette Paulus også mener når han skriver til Timoteus: «Bonden som arbeider, skal først ha sin del av fruktene» (2 Tim 2,6). Og videre sier han: «For de som har vært gode menighetstjenere, får selv en aktet stilling og stor frimodighet i troen på Kristus Jesus» (1 Tim 3,13).

Stor frimodighet i troen og en åpen vei til å tjene Gud – det får den som tjener godt i menigheten, den som bruker talentet sitt. «Du skal få lønn for ditt arbeid, sier Herren» (Jer 31,16).

Dette var litt om den velsignelsen eller skaden vi selv har av å bruke eller forsømme talentet vårt. Men her er det også anledning til å se litt på de fruktene som andre kan nyte av vårt arbeid for Gud.

Eller er det kanskje galt å tale om disse fruktene? Jeg tror ikke det. Paulus var ikke redd for å nevne at hans arbeid ikke var forgjeves i Herren (1 Kor 15,58). Med et rett syn på arbeidet bør det bare gjøre oss ydmyke, selv om vi skulle få se mye frukt.

Ikke så sjelden kan en høre kristne mennesker si: «Jeg kan ikke gjøre noe for Gud. Jeg har ingen gaver, og den stillingen jeg har, er ikke slik at det er noen anledning til å gjøre noe for Gud.» Noen sier det nok dessverre for å trøste seg i latskapen sin. Men mange sier det med sorg. De har fått sin Herre så kjær at de ønsker å gjøre noe for ham, men så ser det så smått ut.

De er innestengt i en butikk dag ut og dag inn, år etter år, der det først og sist er spørsmål om penger, og der både sjef og kolleger er uten all interesse for Gud. Eller de står på kjøkkenet og lager mat fra morgen til kveld, ofte blant sære husfolk. Eller de er husmor blant vanskelige tjenestefolk og alt annet huskav, som gjør at en er på farten hele dagen, midt i bare matstell.

Kan det være å gjøre noe for Gud? Mange finner bare ett eneste stort «nei». Så går de til arbeidet sitt med liten frimodighet i sin Gud og tunge om hjertet. De ser alt dette som et nødvendig onde og tenker på hvor lykkelige de må være som får ofre seg for noe i Guds rike og tjene sin Frelser.

Min venn, du er på feil spor! Ditt syn er forkjært, og du er lite lykkelig i din kristendom.

For en tid tilbake var det noen troende folk som bekostet utdannelsen til en begavet, troende jente på seminaret. Der kom hun dessverre bort fra Gud. Hun fikk god eksamen og tenkte da at alt det gode i verden lå åpent for henne. Men nei, det gikk ikke så lett. Hun fikk ingen stilling. Så var det slutt med pengene, den fine hatten ble stygg, og de som hadde hjulpet henne, ville ikke lenger.

Til sin store ergrelse så hun seg nødt til å søke tjeneste, og hun kom på kjøkkenet hos en familie. Arbeidet gjorde hun dårlig, sær og gretten som hun var. En dag traff hun en av de gamle gudfryktige kvinnene som hun før så ofte hadde bedt sammen med. For henne øste hun ut sin harme over den harde, ubarmhjertige Gud. Det var hans skyld, alt det onde som hadde møtt henne.

Den gamle svarte i en rolig tone: «Enn om det er din skyld, vennen min? Prøv å komme tilbake til den gamle plassen som du en gang hadde så kjær.» Disse ordene gikk kvinnen til hjertet. Hun fikk den gamle plassen kjær igjen og fant fred.

Nå ble hun fornøyd med sin post på kjøkkenet, og med den største glede gjorde hun alt helt annerledes. En dag spurte fruen henne hva det kom av at hun var blitt så annerledes både å omgås og i arbeidet.

«Jeg har byttet tjeneste,» svarte hun.

«Byttet tjeneste? Hva mener du?»

«Jo,» svarte den unge kvinnen, som ikke lenger var stolt og stiv, «før tjente jeg meg selv og dere, men nå tjener jeg Jesus, min Frelser. Derfor er jeg så lykkelig i arbeidet mitt og gjør det nå annerledes.»

Nå forsto fruen sammenhengen. Den unge kvinnen, som før hadde vært som en ond ånd, ble et fredens menneske, og i arbeidet sitt på kjøkkenet fikk hun føre noen av husets folk til Gud.

«Jeg har byttet tjeneste.» Ja, der ligger hemmeligheten til å finne sin plass, forstå sin oppgave og få være viss på at her får jeg tjene min Gud.

Tjener, forretningsmann, husmor, gårdbruker, byggmester, du som står bak disken, eller hvem du er: Ditt arbeid kan like sikkert være et arbeid for Gud som prestens, diakonens, diakonissens, lekpredikantens og lærerens. Så sant du er en sann kristen og gjør arbeidet ditt som en kristen, tjener du Gud, og han ser med like stort velbehag på ditt arbeid som på noen annens. Bare glem ikke at du har byttet tjeneste, at det er Gud du tjener!

Har du glemt det du leste da du var liten? «Dere tjenere: Vær lydige mot deres jordiske herrer i alle ting, ikke med øyentjeneste for å gjøre mennesker til lags, men av et oppriktig hjerte, i ærefrykt for Herren. Det dere gjør, gjør det av hjertet, som for Herren og ikke for mennesker. For dere vet at dere skal få arven til vederlag av Herren. Tjen Herren Kristus!» (Kol 3,22–24). Ja, da har du byttet tjeneste.

En gang sa en ugudelig kjøpmann til meg: «Skaff meg en troende tjenestepike, så kan du love henne tretti kroner mer i lønn enn andre! Får jeg en slik, får jeg mye fred i huset.»

Troende tjener, hvor mye du kan få gjøre for din Frelser i din tjeneste! Du har tent et lys i det mørke hjemmet, ofte uten at du selv vet om det, og en gang kan det hende at det drar noen til Gud.

Så er det en annen ting som minst av alt må glemmes, og det er at Jesus selv har vært en vanlig arbeidsmann.

Jeg ser i ånden min Frelser som liten gutt, fattigere enn noen annen, i sine enkle barneklær gå ut til brønnen etter vann til mor si, til skogen etter ved og til naboen for å låne noe til det fattige hjemmet. Når han blir stor nok, går han med far til arbeidet, dag etter dag, år etter år, helt til han er tretti år gammel.

Jeg ser ham i kveldsskumringen, mens solen kaster sine siste fredfulle stråler over fjelltoppene, sitte på en fjellkant eller under et tre. Og mens fuglene synger sin kveldssang, takker han sin himmelske Far for dagen. Du velsignede syn! Er det noen som tviler på at også dette var å gjøre hans Fars gjerning?

Prøv å se dypt inn i denne herlige sannheten, og du skal finne et lys og en trøst som forvandler ditt slitsomme arbeid til en gudstjeneste. Når dette blir oss bevisst, finner vi vår plass, og vi får ansvar på vår post, fordi det talentet Gud ga, skal brukes og forrentes her.

En slik tro og et slikt syn fører Gud mer inn i arbeidet. Han kommer oss mer bevisst nær, vi får mer kraft til å gjøre alt rett, og han gjør det tyngste arbeid til en velsignelse. Med et slikt syn på arbeidet får du større frimodighet til å be Gud om hjelp, selv til det enkleste arbeid, og du skal eie hans hjelp like visst som noen annen. Slik arbeider sjelen seg nærmere Gud og øker sitt indre pund, og det vil helt naturlig også vise seg i livet.

Ta alle troende mennesker bort fra forretningslivet, fra pressen, butikken, kjøkkenet, barnekammeret, kommunen, skolen og staten, så skal du se hva samfunnet blir. Om det sto en predikant på hvert hushjørne, ville samfunnet likevel råtne til én eneste dødelig gift. Også her må Guds ord bli sant: «Dere er verdens lys! … Dere er jordens salt!» (Matt 5,14.13).

Enhver som vil forstå, vil skjønne at jeg ikke med dette ønsker å forsvare et verdslig sinn, som om det skulle være verdt all salighet å grave seg ned i penger og matstell. Nei, for alt i verden ikke! Men det jeg ønsket å kaste litt lys over, var at arbeid ikke er en plage, men en velsignelse. Alle som går til arbeidet sitt i tro og gudsfrykt, tjener sin Gud, har Guds velbehag med seg og lever også til velsignelse for andre.

Dernest ville jeg også så gjerne understreke at dette ikke hindrer at hver kristen også i større eller mindre grad kan gjøre noe direkte for Guds rike. Tvert imot. Gud kan og vil så gjerne bruke oss alle som budbærere om den korsfestede, og det minste vitnesbyrd kan bære den største frukt.

En dag kom en ung kvinne inn i en av Englands søndagsskoler. Hun ba lederen om å få en klasse, for hun ville så gjerne gjøre noe for sin Jesus. «Nei,» sa lederen, «klasse har jeg ikke, men lokale har jeg. Vil du skaffe deg elever selv, så er det lokale til deg.»

Hun gikk ut på gaten og fant fire gutter. Da timen var slutt, ba hun dem komme igjen neste søndag. Søndagen kom, og tre av guttene var der, men den fjerde var borte. Så sprang hun ut på gaten for å finne ham igjen, og hun fikk ham på plassen sin. Slik gikk det søndag etter søndag: Denne gutten var alltid borte, og hun hadde kjærlighet nok til å gå etter ham.

Men til slutt ble hun likevel trett, og en dag sa hun til lederen: «Denne gutten må jeg gi opp. Jeg orker ikke mer med ham.» «Gå en gang til!» sa lederen. Hun gikk, fant ham og fikk ham på plassen sin. Fra den dagen ble han sittende.

Og vil du vite hvem den gutten er? Den store, berømte kinamisjonæren Robert Morrison, som oversatte Bibelen til kinesisk og slik har vært til så stor velsignelse for Kinas folk – og fortsatt er det, også etter sin død.

Det var ikke noe stort talent fra begynnelsen av – bare en vanlig ung kvinne, og kanskje med små evner. Men hun brukte det hun hadde, og så forrentet det seg til en kapital som ingen av oss kan forstå før vi er hjemme hos Gud.

Kjære deg, gjør noe for din Jesus, også ved å vitne direkte om ham! Hvorfor skal det bare være prest og predikant som skal be og lese med de syke? Kan ikke du også gjøre det? Du kan, om du vil. Mor, lær barna dine å be! Far, la Bibelen komme fram på bordet, og la husfolket ditt få vite at du tjener din Frelser! Kunne det ikke også gå an at du spurte dem du omgås, hvordan de har det med Gud? Kanskje venter de på det.

Du ber om kjærlighet til dine medmennesker. Så legger Gud en syk ved døren din. Der er bønnesvaret, sier Gud. Går du til den syke? Hvilken mening er det i bønnen din om du ikke går?

Du ber om et sinn som er mer løst fra jorden. Gud hører også den bønnen din. Han sender deg en fattig. Han lar deg høre at hedningenes nød er stor. Gir du? Så mange holder på pengepungen mens de ber om et offervillig sinn.

Hvorfor må emissærene reise omkring og fortelle rørende fortellinger for å få de troende til å gi noe til misjonen? Det burde ikke være slik. Har den glødende steinen fra Herrens alter rørt ved våre lepper, så misgjerningen er tatt bort og synden vår er sonet, da skulle også vi kunne si: «Se, her er jeg, send meg!» (Jes 6,6–8).

En gang hørte jeg en mann tale om fire måter å bruke sitt pund på. Først er det de som strevde slik for bankboken sin at de ikke engang syntes de hadde råd til å gi barna sine litt utdannelse. «Jeg selv» er den store loven for alt slitet deres.

Andre levde for familien sin, for å få et godt hjem, en god skole for barna og litt til overs når far og mor ikke var mer. En tredje går enda lenger. Han levde ikke bare for sine egne, men for bygda si og byen sin, for stat og kommune. De to siste er svært rosverdige. Men hvis ikke målet for arbeidet rekker lenger, står det likevel skrevet over dem: «De har alt fått sin lønn» (Matt 6,2).

Så er det for det fjerde de som i alt de gjør, har menneskenes evige frelse for øye. Alle mål og alle gjerninger peker mot dette ene: å få føre mennesker til Jesus. Om dem heter det: «Deres gjerninger følger dem» (Åp 14,13).

Er den siste livsregelen din, da vil det ligge mange spirer til evigheten igjen etter deg, selv om du har små evner og er fattig og ensom.

Regnskapsdagen og redningsdagen

> «Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin herlighets trone. Og alle folkeslag skal samles fremfor ham. Han skal skille dem fra hverandre, likesom gjeteren skiller sauene fra geitene. Han skal stille sauene ved sin høyre side, og geitene ved sin venstre. Da skal kongen si til dem ved sin høyre side: Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det riket som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt. For jeg var sulten, og dere ga meg mat. Jeg var tørst, og dere ga meg å drikke. Jeg var fremmed, og dere tok imot meg. Jeg var naken, og dere kledde meg. Jeg var syk, og dere så til meg. Jeg var i fengsel, og dere kom til meg. Da skal de rettferdige svare ham og si: Herre, når så vi deg sulten og ga deg mat, eller tørst og ga deg å drikke? Når så vi deg fremmed og tok imot deg, eller naken og ga deg klær? Når så vi deg syk eller i fengsel og kom til deg? Og kongen skal svare og si til dem: Sannelig sier jeg dere: Alt dere gjorde mot én av disse mine minste brødre, det gjorde dere mot meg. Så skal han si til dem på venstre side: Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild, som er beredt for djevelen og englene hans. For jeg var sulten, og dere ga meg ikke mat. Jeg var tørst, og dere ga meg ikke å drikke. Jeg var fremmed, og dere tok ikke imot meg. Jeg var naken, og dere kledde meg ikke. Jeg var syk og i fengsel, og dere så ikke til meg. Da skal de svare ham, også de, og si: Herre, når så vi deg sulten eller tørst eller fremmed eller naken eller syk eller i fengsel, og tjente deg ikke? Da skal han svare dem og si: Sannelig sier jeg dere: Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, det har dere heller ikke gjort mot meg. Og disse skal gå bort til evig pine, men de rettferdige til evig liv» (Matt 25,31–46).

Det er en underlig dyp sammenheng i dette kapitlet. Først tales det om et sant samfunn med Gud, så om livets oppgave her i verden og til slutt om regnskapsdagen. Da må alle «åpenbares for Kristi domstol, for at enhver kan få igjen det som er skjedd ved legemet, etter det han gjorde, enten godt eller ondt» (2 Kor 5,10). Da skal alt legges åpent i evighetens lys, og det onde skal for evig skilles fra det gode.

Om denne dagen sier Guds ord alvorlige ting: «Alle folk på jorden skal bryte ut i klagerop, og de skal se Menneskesønnen komme på himmelens skyer med kraft og stor herlighet» (Matt 24,30). «Se, han kommer med skyene, og hvert øye skal se ham, også de som har gjennomstunget ham. Og alle jordens slekter skal gråte sårt over ham. Ja, amen» (Åp 1,7).

Ingen kan skjule seg. Alle må se ham, både de som har ham kjær, og de som hater ham, både de som spottet hans kall og frelse, og de som nektet at det fantes noen frelser. Alle skal se ham, og «hvert kne» skal «bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære» (Fil 2,10–11).

De som aldri før har bedt, ber da – men ikke til Gud. Nei, for nå er det for sent, det vet de så altfor godt. Derfor vender de seg til naturen, til fjell og hauger, og ber om å få et skjulested der som kan gjemme dem for den Frelseren som døde forgjeves for dem. Nå minnes de alle de kjærlige kallene og alle gangene Frelserens bud kom forgjeves på besøk. Så blir alt til ild og orm i sjelen, og den endeløse fredløsheten har allerede begynt.

Nå går nådens sol ned for bestandig. Aldri mer et rop fra en nådig Gud. Det finnes ingen kirkebenk eller bedehusbenk mer, verken til å forakte eller til å elske, og ingen talerstol står reist der det går ut innbydelse til syndere.

Men «for dere som frykter mitt navn, skal rettferdighetens sol gå opp med legedom under sine vinger. Og dere skal gå ut og springe som kalver når de slipper ut fra fjøset» (Mal 4,2). Der er det ingen grind og ingen stolpe å slå seg på, slik som her. Hvor ofte har ikke du og jeg fått erfare at gledens dager ga oss sår og slag? Nå er de for evig borte, og vi gleder oss uten frykt.

Dette er den kristnes sikre og saligste håp, og hva skulle være mer verdt å leve for enn dette? Hvor uforstandig du er, du som glemmer og forkaster det!

Det som særlig preger denne avslutningsscenen, er de to store overraskelsene som møter dem som står for dommerens ansikt. Den ene flokken undrer seg over å høre at de har gjort noe godt for Jesus, og den andre over at de ikke har gjort noe for ham.

Jeg tror det er av stor betydning for oss å legge merke til dette, kanskje mer nå enn noen gang før. Her blir vi på en gripende måte vist de farene den kristne er utsatt for i sitt arbeid i Guds rike. Like sikkert som det kan koste oss livet å la være å bruke talentet vårt, like sikkert kan det også koste oss livet å bruke det på en gal måte.

Hvordan kan det ha seg at de som blir kalt inn i herlighetens rike, ikke vet om at de har gjort noe for Jesus? Er det virkelig slik at den sanne kristne ikke selv vet om at han gjør noe godt?

I en viss forstand tror jeg en kan svare både ja og nei. Ja, for et forstandig menneske må vel vite at det står i det godes tjeneste. Ellers ville kristenlivet være uutholdelig, synes jeg. Dessuten viser Skriften så tydelig at for eksempel en mann som Paulus visste godt at han gjorde godt: «Jeg har arbeidet mer enn de alle – det vil si: ikke jeg, men Guds nåde som er med meg» (1 Kor 15,10).

At det var Guds nåde som hadde gitt ham kraften, endrer ikke at han visste det. Sett fra denne siden må en kristen vite at han lever for sin Frelser, og at han gjør godt.

Men så kommer en annen ting inn i den sanne kristnes livshistorie, og den er like sikker – om ikke sikrere. Det er den indre visshet om hva vi har vært, og hva vi er i oss selv, og om all den elendigheten som henger ved oss når vi skal gjøre det gode.

Så lenge vi lever her, er det umulig å glemme hvor dypt vi er falt, hvor ufullkomne vi er, hvor svake vi er når det gjelder å gjøre noe godt, og hvor lite vi eier av Kristi sinn. Mens vi legger gaven vår på alteret, kjenner vi hvordan slangen biter oss i hælen. Det den høyre hånden gir, vil den venstre ta igjen.

Mens vi besøker den syke, gir til den fattige og arbeider for misjonen eller for noe annet i Guds rike, lyder en stemme fra ditt syndige bryst: «Dette burde andre få vite.» Dette – og mye mer ondt – kan ikke en kristen som er opplyst av Guds Ånd, slippe unna. Derfor blir alt han gjør, besmittet med synd, både slik han ser det, og i livet hans. Med sorg må han legge det fra seg.

Hvor ofte lyder det ikke med tårer fra den kristnes lønnkammer: «Herre, tilgi meg! Jeg forsøkte å gjøre det gode, men min egenkjærlighet, mitt onde hjerte, satte sin svarte fot på min edleste lengsel.»

Der et slikt syn på en selv ikke lever bevisst i sjelen, tror jeg det er en så stor grunnfeil i erkjennelsen at hele livet blir gjerningshellighet – hvis ikke synet blir forandret.

Den kristne er altså i sitt indre helt overbevist om at alt han gjør, er besmittet med synd. Da har han én ting igjen som holder: Kristus. Ham kan han ikke miste; han er det eneste hjertet eier. Hva Kristus var, og hva han er – det er sjelens trøst og fred. Men denne ene er også nok.

Det den kristne gjør, ønsker han å gjøre for sin Frelser, ikke for å bli salig, men fordi han er salig.

Man tjener vel for daglønn,
men ei for arven god;
å arve er dog annet enn forverve.

Kristus er livet i livet og livet i døden, ja, også på dommens dag og i all evighet. Får en kristen da høre at arbeidet hans i Guds rike har funnet vei inn i herlighetens rike, så er det noe som ligger utenfor hans bevissthet på denne dagen da Gud åpenbarer alt. Lammet, som er slaktet og har kjøpt oss til Gud med sitt blod, er innholdet i all salighet.

Han er oljen i karet. Han er livet. Vi vet ikke av noe annet til salighet enn Jesus Kristus og ham korsfestet (1 Kor 2,2). For en kristen er ikke dette bare snakk, men det dypeste innholdet i livet hans.

Men så kommer den andre store overraskelsen. Disse vet godt at de har gjort noe for Jesus, men han sier noe annet.

Hvordan henger dette sammen? Våget de å påstå en løgn like for den Allmektiges ansikt? Det har jeg vanskelig for å tro. Jesus nekter heller ikke for at de har gjort noe, men han nekter for at de har gjort det for ham. For hvem hadde de da gjort det? Sannsynligvis for seg selv.

«Har ikke vi gjort noe? Vi?» Hør hvor selvbevisst det lyder! Ved første øyekast virker det så grovt at en kristen aldri skulle kunne snuble over en slik stein. Likevel tror jeg den har knekt mange kristne.

Hvor ofte har ikke mye utidig ros fra uforstandige mennesker gjort den mest ydmyke og gudfryktige predikant til et selvbevisst og stolt menneske? Til og med kristne tok ham under armene og løftet ham så høyt i hans egne øyne at han ble ør i hodet. Så lå han død på stolthetens klippe mens han ennå levde.

Han får nok selv bære den største delen av dommen. Men så sant det finnes en rettferdig Gud, skal heller ikke du slippe unna hogg, du som har vært med på å forføre ham.

Hvor gjerne vil jeg be meg selv og hver eneste av mine medarbeidere om å våke og be mot denne farlige fienden! Den er så mye farligere fordi den så ofte kommer til oss gjennom vennene våre. Den som våker og ber, skal seire.

Og hva skal vi så si om all denne aviskristendommen som det finnes en slik overflod av? Står ikke navnet – og ofte adressen – med de tydeligste bokstavene i gavelisten, hører en ofte knurring. Og føler noen seg kalt til å gjøre noe mer enn vanlig, så flyr det gjennom avisene landet rundt i løpet av et par dager. Er det på den måten den venstre hånden ikke skal vite hva den høyre gjør (Matt 6,3)?

For en tid siden sa en rik, troende mann til meg: «Hvor vanskelig det er å få gjøre noe godt etter Jesu lære i våre dager! Det skal alltid fram på gatehjørnene.»

En mann bygde en stue til en fattig kvinne. Hun takket og flyttet inn i huset. Men mannen som hadde gitt henne det, kom aldri innom døren hennes. Møtte hun ham på veien, ville han ikke engang hilse. Dette ble for sårt for kvinnen, og hun klaget til en venn. «Å, det skal vi snart få forandret på,» sa vennen hennes. «Få noen til å skrive en notis i avisen om hva han har gjort for deg, så blir han nok blid!» Da notisen hadde stått i avisen, var alt i orden. Da var det heller ikke vanskelig å få mer hjelp.

Misforstå meg ikke! Jeg mener ikke at det er umulig å være en rett giver om navnet kommer i avisen eller i gavelisten. Men jeg mener det er en stor fare som den kristne burde vokte seg for, og jeg ville ikke ha noe imot at alle navnene ble strøket.

Fristelsen til å si «Har ikke jeg gjort noe?» har nok frøet sitt i vårt eget bryst, om ikke andre skal så den ut i tillegg. Jeg synes ofte jeg ser at mang en god gjerning blekner for Guds ansikt under trykksverten.

«Fortell det ikke til noen!» sa Jesus når han hadde gjort de største gjerninger (Matt 8,4). Skulle ikke vi lære å gjøre det samme?

Ved Guds nåde skal hver oppriktig kristen lære det, og så vil vi igjen be hverandre om å tjene vår Frelser. Særlig må vi ikke glemme hans små. Jesus føler seg så forbundet med de troende at når vi hjelper dem i nøden, er det som om vi hjalp ham. «Alt dere gjorde mot én av disse mine minste brødre, det gjorde dere mot meg» (Matt 25,40).

Tenk å få besøke Jesus på fattigstuen og i sykeværelset, når han er tørst og sulten, i trengsel og sorg, og ellers overalt hvor det finnes en kristen som lider! Er ikke han vel verdt dette, han som har gjort så mye for oss som vi ikke har fortjent?

Å, du saligste gjerning på jord: å få finne Jesus og hjelpe Jesus i hans lidende lemmer! Forsto vi det og trodde vi det mer, ville vi ikke så ofte gå til naboen og be ham gå for oss. Den som lærer denne kunsten, klatrer ikke opp på høydene for å gjøre noe i Guds rike.

Så er arbeidsdagen snart slutt. Vår brudgom kommer. Hans røst er som en basun mens han roper ut over jorden til alle sine: «Kom hit, dere som er velsignet av min Far!» Da møter vi kjente og ukjente, både dem som ble begravet i de

urolige bølgene, og dem som lå i den rolige jorden. Da er alle gåter løst. Det finnes ikke noe «hvorfor» blandet med tårer, ingen gravhaug og ingen atskillelse.

Og alle de kjære, som forut gikk hjem,
jeg finner i herlighets sete,
og aldri jeg mere skal skilles fra dem,
o Herre, jeg gråter av glede!

Min hyrde

> «Herren er min hyrde, det mangler meg ingen ting. Han lar meg ligge i grønne enger, han leder meg til hvilens vann. Han fornyer min sjel, han fører meg på rettferdighets stier for sitt navns skyld. Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg. Du dekker bord for meg like for mine fienders øyne. Du salver mitt hode med olje, mitt beger flyter over. Bare godhet og miskunnhet skal etterjage meg alle mitt livs dager, og jeg skal bo i Herrens hus gjennom lange tider» (Sal 23).

For at Gud skal kunne forklare oss sitt rikes velsignelser, sin omsorg og sin kjærlighet, må han gå rundt i folkelivet, i naturen og blant dyrene, og ut fra det vekke oss til å forstå. Den åndelige sansen vår er dessverre så ødelagt at vi ikke kan fatte de himmelske tingene på noen annen måte. I denne salmen blir Herren sammenlignet med en hyrde og vi med sauer. Vi vet at han også tok dette navnet på seg da han kom til jorden.

En hyrde har mange ting å gjøre. Hvor ubetydelig arbeidet hans enn kan virke for mange, er det likevel en stilling med stort ansvar. Her har jeg lyst til å nevne tre av de viktigste tingene en hyrde har å gjøre, og så overføre det naturlige til det åndelige. Måtte mange av oss kjenne oss igjen over hele linjen!

En av de viktigste oppgavene hyrden har, er å lete opp igjen dem som er kommet bort. Har du aldri vært gjeter, er det nok vanskelig for deg å forstå hvor omsorgsfullt og varmt en leter etter det som er kommet bort. Jeg skammer meg ikke over å tilstå at jeg mang en kveld har sittet på en stein eller under et tre. Mens fuglene sang sin aftensang, rant tårene mine, og jeg ba om hjelp til å finne sauer og geiter. Jeg vet også at Gud ofte hørte bønnen min, og jeg glemmer aldri den gleden som strømmet gjennom barnesjelen min når jeg hadde funnet dem.

Lett som en hare hoppet jeg fra stein til stein, mens ekkoet av bjelleklang og barnesang klang mellom de trange fjellene. Bare jeg tenker på det, våkner en lengsel i sjelen tilbake til denne vakre, rene naturen – den deiligste poesi – og til den hellige åndsmakten som møter en ute i naturens stillhet.

Du er egentlig et rikt menneske, du norske mann og kvinne som eier en slik kirke i en av våre daler eller fjorder. Misunn aldri dem som bor midt i gatenes evige uro! Hvor mye vakkert det enn kan henge i vinduer og hjem, så er det bare avklipte roser sammenlignet med det du eier. – Men dette var egentlig et sidesprang bort fra teksten.

Når det er så viktig for et menneske å finne et dyr, forstår vi hvor mye viktigere det er for Gud å finne en synder!

En annen oppgave hyrden har, er å bevare sauene mot rovdyr og passe på at de ikke går seg fast i fjellet eller i myra. Alle som har litt kristen erfaring, vet hvor ofte den gode hyrde har hjulpet oss bort fra hovmodets fjell, fra motløshetens myr og fra Satans listige klør.

For det tredje: Når høsten kommer og dyrene skal samles fra fjell og fjære, gjelder det å kunne ha alle med seg. Fra gård og grend er det nesten det eneste samtaleemnet: «Har du fått alle hjem?» Hvor glad er ikke den som kan svare ja!

Men de som har noen borte, får ikke riktig ro. Det er ikke så mye tapet de sørger over, som at dyrene har det vondt. Når snøfokk og storm pisker mot husveggen, sitter det noen inne og sier: «Stakkars sau som ligger ute!» Og finner noen om så bare én, glemmer de alle de andre som er hjemme, for denne ene sin skyld. Dette har jeg opplevd så ofte.

Alle forstår hvor godt alt dette passer på Gud og oss.

I.

Min hyrde er han som leter etter oss. Slik kjenner vi ham alle sammen. Det finnes ikke én i kristenheten som ikke har hørt hyrdens lokkende rop. Og det tør jeg trygt si: Har han vært like trofast i å lete etter deg som etter meg, så har du ikke hatt mang en rolig dag i synden. Da er du slett ikke å misunne.

Menneskene får ikke gå så uforstyrret for Gud som vi ofte blir fristet til å tro. Det renner mang en tåre som ingen annen enn Gud ser, også hos den frekkeste synder. Tør du nekte for det, du som ennå går ute i syndens villmark?

Mens du sto på kontoret og telte pengene dine, og alt var i orden, kom det en stille stemme til ditt bryst. Den minnet deg om døden, om den dagen da du ikke lenger kan telle penger. En kald skjelving gikk gjennom sjelen, alt ble så tomt for deg, og du kjente at du manglet fred. I selskapslivets gladeste larm, mens verdens glans lå i armene dine, kjente du hvor hult det var i brystet, og under all latter og lek gråt sjelen.

Mens musikk og dans fikk deg til å hoppe som en fugl, banket det på døren din. Du hørte noe som sa: «Tenk om du døde nå!» Du gikk hjem, men det var ingen dans i sjelen. Mens du forgjeves ventet på søvnen, hørte du fremdeles en sakte røst som ba deg søke Herren. Før du visste ord av det, falt det en tåre, og du sovnet på en våt pute med en fredløs sjel. Hvor kom dette fra?

Det var verken prest eller predikant, verken far eller mor, men likevel kunne du ikke stenge øret ditt, ikke engang hjertet ditt. Det var hyrden som ropte på deg.

Hvor du enn er i verden, kan du heldigvis ikke gjemme deg for Guds kall. På kontoret, i butikken, i dansesalen, i selskapslivet, på soverommet, ved vaskebaljen, i skog og dal, i palass og hytte – overalt møter du ham. Du kan gjerne spørre fritenkeren og gudsfornekteren etter en nøkkel å låse ham ute med, men de kan ikke skaffe deg den. Du får ikke fred for hans kall så lenge det ennå er en mulighet igjen i sjelen til å høre.

Som liten gutt hørte jeg en fortelling som gjorde et alvorlig inntrykk på meg. Betyr den bare litt av det samme for deg, er den ikke fortalt forgjeves.

Det var en fredfull, klar sommerdag. Solstrålene holdt nettopp på å brytes i duggdråpene som hang i gresset og på kvistene i skogen, mens fuglene sang fornøyd i busken sin. Noen unge, livsglade mennesker fikk tak i en båt og la ut på elva ovenfor Niagarafossen. De ville nyte livet i den vakre naturen mens strømmen bar dem nedover den stille, sterke elva. Da de hadde fått alt i beste orden og alt gikk som de ville, kom det en mann fram i skogkanten og ropte: «Niagarafossen er like nedenfor!»

Ja, det visste de. De hadde ikke tenkt å la det gå så langt. De fortsatte moroa, og mannen, som fulgte med oppe på land, skjønte nok at de glemte fossen. Så roper han igjen: «Mine venner, Niagarafossen er like nedenfor!»

Han får det samme svaret, men han gir ikke opp. Han roper og minner dem om fossen. Til slutt blir de fornærmet og ber ham tie. Fossen visste de like godt om som han, men den tid, den sorg – årene og armene deres skulle nok få båten i land når den tid kom.

Mannen kunne likevel ikke la være å følge med og minne dem om det fryktelige stupet. Flasken hjalp dem dessverre godt til å glemme. Så var det endelig en som så opp, og han syntes det nå var på tide å ro i land. Fossen hørtes med sitt veldige brøl, og båten hadde fått stor fart. Ja, nå skulle de ro i land; to sterke armer skulle nok klare det. Men dessverre: Den ene åra brakk, og de hadde bare to.

Der satt de. Bare én åre, og strømmen for strid! – –

I neste øyeblikk sto de på kanten av stupet uten et fnugg av håp. Mannen som hadde ropt og advart, sto der. De så ham, men til ingen nytte; han hadde ropt forgjeves. Nå var det ikke lenger moro å drive med strømmen. Det som i begynnelsen var så morsomt, endte i denne fryktelige graven.

Hva synes du? Det er nok ikke to meninger om at de handlet svært uforstandig da de ikke rodde i land før. Men kanskje du er enda mer uforstandig?

Det var en tid i livet ditt – eller kanskje den er nettopp nå – da du kjente deg fri. Den harde skolebenken og mor var ikke lenger herre over deg. Du skulle også ut og leve. Du husker vel dagen da du for alvor satte fra land i livsbåten din for å nyte livet? Livets vårsol spilte for øynene dine, og du trodde at hele verden var et paradis.

Men du kom ikke så langt før også du fikk høre et rop fra frelsens strand: «Begynn ikke livet ditt slik! Det er feil. Gå ikke ut i verden uten Gud! Søk Herren mens du er ung. Også for deg kan det bli for sent.»

Slik talte røsten til deg. Du hørte den, og du visste hvem det var. Du visste også at du var borte fra Gud, og at det gikk deg galt slik som du levde. Men rodde du i land? Vendte du om?

Det er trist å tenke på alle dem som svarer nei. Tenk på all den livsfriske, kjekke ungdommen vi har, som vet så godt hvilken fare det gjelder for tid og evighet, men som likevel ofrer kropp og sjel for et liv som ender i fortvilelsens endeløse Niagara.

Å, ungdom, ungdom, ro i land! Ennå er ikke strømmen så strid. De gode dagene er ennå dine. Skal hyrden rope forgjeves? Tviler du på at du en gang kommer til å angre det?

Når dødens sterke strøm driver livet ditt helt fram til fossen, når åra er brukket og armen ikke lenger har noen kraft, når alle kall tar slutt og ingen arm lenger kan nå deg til frelse, når alle Herrens rop samler seg i sjelen til et evig fryktelig minne – hvor blir det da av den morsomme dagen som du satte så høyt?

Jeg trenger ikke si det; du vet det fra før. Jeg vil bare sammen med hyrden be deg så inderlig jeg kan: Ro i land! Kom hjem!

«Tør jeg komme hjem, jeg som er så langt borte?» Ja, Gud være lovet: Du ikke bare tør – du er hjertelig velkommen. Om du så er en falt mann eller en falt kvinne – kom bare! Det svakeste barnet blir lagt tettest inntil mors bryst. Den synderen som er mest syndig, får mest frelse, for «der synden ble stor, ble nåden enda større» (Rom 5,20). Det bruser av barmhjertighet i hans indre.

Så har da hyrden lett etter deg også i dag. Om han fikk føre deg hjem, det vet du og Gud.

Før vi fortsetter, la oss synge det kjente verset:

O Jesus from, jeg kommer her,
av deg jeg nå vil lære;
min syndebyrde ikke mer
jeg makter nå å bære.
Jeg høre vil din røst,
gi du meg ro og trøst,
og la meg kjenne rett:
din byrde, den er lett,
ditt åk er gagn og glede!

Gid mange sang det og mente det! Da hadde hyrden funnet sauen sin, og du var frelst!

II.

Når vi så er funnet og ført inn i samfunnet med Gud, har hyrden fått sin neste oppgave: å bevare oss. Å lære å kjenne ham som den som bevarer, er noe av det vanskeligste i kristenlivet. Vi kan spørre: Hvordan kommer det seg at så mange kristne så ofte faller i synd? Gang på gang blir sjelen såret av den samme pilen. Og det som gjør det enda mer trist, er at du både burde og kunne ha stått der du falt.

Jeg tror en av hovedgrunnene er at du setter for stor lit til deg selv. Jeg mener ikke at du setter lit til ditt syndige jeg, nei, men du tror mer eller mindre bevisst for mye på den nåden du har fått av Gud. Du trøster deg med nåden i deg, og det er helt galt.

«Jeg vil ikke synde, jeg vil være snill» – slik lover du gang på gang, og du mener det virkelig alvorlig. Men det går med deg som med så mange andre: Den dagen du lovte mest, holdt du minst.

Nei, her duger ikke vårt «jeg vil» noe. Det er like nytteløst som når en druknende mann griper seg selv i hånden for å dra seg opp. Likevel er det mange som gjør det.

Har du lagt merke til den enkle, store grunnvollen som hele Davids frimodige sang i denne salmen hviler på? Det er et «han» og et «du». Selv står han som et

lite, forsvarsløst lam, og i ly av hyrden sin er han helt trygg. Legg merke til hvor ofte han gjentar det!

Han leder meg til hvilens vann.
Han lar meg ligge i grønne enger.
Han fornyer min sjel.
Han fører meg på rettferdighets stier.
Du er med meg.
Din kjepp og din stav, de trøster meg.
Du dekker bord for meg.
Du salver mitt hode med olje.

Dette «han» og «du» er hele Davids kraft, og det er også nok for ham i liv og død.

Men hvor skal vi gå for å finne uttrykk og forklaring, så dette «han» og «du», som har så stor betydning for livet vårt, kan bli litt mer vårt eget? La meg få fortelle enda en fortelling; kanskje den kan hjelpe oss litt.

En skolelærer skulle en dag ta med seg den lille gutten sin ut på veien. Gutten var ikke særlig flink til å gå, og det skjønte han nok selv. Derfor ba han far om lov til å holde i den ene fingeren hans. Ja da, det fikk han, og så gikk de.

Men så lå det en liten stein i veien. Gutten snublet i den, slapp fars finger, og der lå han. Far reiste ham selvfølgelig opp igjen og børstet ham av. Så sier gutten: «Pappa, jeg vil holde i to fingrer!» «Vær så god, gutten min!» Og så gikk de videre, men så kom en ny stein og et nytt fall.

Denne gangen fikk guttens selvtillit en ganske stor knekk, og han sier igjen: «Pappa, jeg vil holde i hele hånden!» «Vær så god, gutten min!» Men også denne gangen gikk det galt. Han falt og slo seg riktig vondt.

Da far for tredje gang hadde reist ham opp og børstet ham av, kom gutten fram til dette: «Pappa, det er best at du tar min hånd.» «Ja, det tror jeg også,» sier far.

Så fortsetter de, og det var like mange steiner nå som før. Gutten snublet også i dem, men han ble stående. Hvorfor ble han stående nå, og ikke før? Jo, det hadde skjedd en liten, men svært viktig forandring: I stedet for at gutten holdt fars hånd, holdt nå far guttens hånd.

Her er hemmeligheten. Her er seieren. Den som lærer å legge hele livet sitt i Guds hånd med en villig sjel, han skal vinne mer enn seier «ved ham som elsket oss» (Rom 8,37).

La oss da be om at han kjøler blodet når det vil bli for varmt, at han setter vakt for vår munn (Sal 141,3), at han brekker pilen som flyr om midnatt, at han gjemmer meg i sin hytte på den onde dag (Sal 27,5), og at han tar oss og lar oss klynge oss til korset hans når vi på den svake dagen står på fristelsens skrent. Og så sant som han har lovt at ingen skal rive oss ut av hans hånd, så sant skal han bevare oss.

Men dette krever også at vi daglig fornekter vår egen vilje og overgir oss helt til Gud i medgang og motgang. Da blir han vår hyrde, vår konge, vårt alt i alle ting. Da er ikke striden vår, men hans (2 Krøn 20,15), og så seirer han i oss og for oss.

«Pappa, ta du min hånd!» Ja, hans hånd holder, hvor svak vår enn er. Han har selv lovt at ingen skal rive dem ut av hans hånd: «Min Far, som har gitt meg dem, er større enn alle, og ingen kan rive dem ut av min Fars hånd» (Joh 10,28–29). Om så Satan selv legger seg i veien for oss, løfter hyrden oss over, så sant vår hånd ligger i hans.

Opp, kun å tage
Guds fulle harnisk på!
Kom kun, du svage,
Guds Sønn vil med deg gå!

Lær kun å føre
det sterke troens skjold!
Det er å gjøre
sin Jesus til sin vold.
Hvem vil deg røre?
Du er i god behold.

Hvor godt det er at dette er sant! Så kan vi også si med Paulus: «Når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk!» (2 Kor 12,10). For på livets svakeste dager legger vi hånden vår aller mest helt i hyrdens hånd, og da er vi sterkest. Den som setter sin lit til Herren, skal aldri bli til skamme.

III.

Er han vår hyrde i denne betydningen, så er han for det tredje vår hyrde i den betydningen at han har tatt på seg hele ansvaret for å føre oss vel hjem. Og det er vel verdt for enhver kristen å merke seg at her spør ikke Gud oss til råds om hva vi vil, og hva vi ikke vil. Her handler han helt på egen hånd.

Også dette har vi så vanskelig for å forstå, og derfor knurrer vi så ofte over Guds førelser. Likevel kan ikke Gud – tross vår knurr – oppgi sin faderlige fredsplan. Så lenge vi ikke tar anstøt og går bort, fortsetter han sitt vise og kjærlige arbeid.

Ser han at det tjener din frelse, tar han fra deg all din jordiske lykke, dine kjære, ja, til og med helsen din. Du kan be imot det så mye du vil, men du blir ikke hørt. Om livet ditt er badet i tårer, om du gir løfter som rekker helt til himmelen, og forsikrer med det største alvor at du skal bli en bedre kristen nå enn før, bare du slipper denne tunge motgangen – så hører han likevel ikke. For han vet at du ber imot din evige lykke.

Jeg er sikker på at noen av dere har erfaring med dette. Var det ikke en gang i livet ditt at du kjempet en slik kamp med Gud? Du lovte alt for å få beholde det ene, men nei, det var du som tapte, og trengselens kalde vind rørte ved det fineste bladet i hjertet ditt. Hele verden ble svart for øynene dine, og den nådige og kjærlige Gud var borte. Du så bare ham som tukter.

Men tross alt dette kunne du ikke forlate din Gud. Hånden din lå likevel i hans.

Og nå, når du i dag ser tilbake på disse dagene, hva sier du da? Jo, du sier: «Det er det jeg minst av alt ville vært foruten. Ingenting har løst meg mer fra jorden og bundet meg mer til Gud. Jeg fikk noe for sjelen min som jeg ellers ikke kunne ha fått.»

Slik kommer vi til å rose oss av trengslene. Midt i den allmektige hyrdes hånd «drepes vi hele dagen, vi blir regnet som slaktefår» (Rom 8,36).

Men han fører oss ikke alltid dit vi ikke vil. Med ett lysner det i sjelen; trengsel og trykk er borte, og vi ligger i de vakre grønne engene og ved hvilens vann. Troens syn og Ordets dør står vidt åpne, og sjelen blir mettet av ord som vi før ikke fant noen trøst i. Gud er ikke lenger langt borte, og han står heller ikke lenger for øynene våre som ubarmhjertig og hard.

Alt roper oss i møte med kjærlighet. Bønnens Ånd åpner blikket vårt innover i oss selv og oppover i Gud. Det er ikke lenger tørre ord, men Åndens levende vann som strømmer ut fra et lykkelig liv.

Vi ligger i de vakre grønne engene. Vi er ved hvilens vann. Vi sitter ved Herrens bord. Vi får næring like for øynene på fiendene våre.

Mellom onde og gode dager ble sjelen løst fra verden. Solskinnsdagene i dalen var så få, men ørkenstormene så mange. Høsten nærmer seg; det blir kaldt mellom syndige mennesker og tidens vinder. Satan har ikke gitt opp planen om å forføre deg, det kjenner du. Nå vil du hjem, og du tror at du snart skal få komme. Han som har voktet deg så trygt gjennom en lang livsdag, og som har gitt deg så mange bevis på sin trofasthet, han vil også føre deg gjennom dødsskyggens dal. Han er med deg. Hans kjepp og hans stav, de trøster deg.

For øvrig kommer nok samlingsdagen snart for oss alle. Alle tings ende nærmer seg – og da møtes vi, kjente og ukjente, fra alle verdens fire hjørner. Flokken blir ikke så liten. Ingen kan telle den. Den er som tusen fjell fulle av snø. Så åpner porten seg til livets stormfrie land, og det er ingen uro og frykt mer i saueflokken. Bordet er dekket, og vi skal få være i hans hus gjennom lange tider. Så synger vi sanger til ære for hyrden, og de skal tone i all evighet mellom Sions fjell.

Jeg kan ikke nekte for at jeg lengter dit når jeg tenker på dette. Å ja, hyrden vet dagen, og det er nok.

Vi vil vår korte tid
stå fast og vinne.

Men du som ennå går vill uten hyrde – har ikke du lyst til å være med i flokken når høsten kommer? Eller skal hyrden si at du er borte? Den dagen vil du ikke være glad for at du er i villmarken. Kom hjem i dag, så får også du være med den dagen!

Guds rike over hele jorden

> «Herren sa til min Herre: Sett deg ved min høyre hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter! Din makts kongestav skal Herren rekke ut fra Sion: Hersk midt iblant dine fiender! Ditt folk møter villig fram på ditt veldes dag. I hellig skrud kommer din ungdom til deg, som dugg ut av morgenrødens skjød. Herren har sverget, og han skal ikke angre det: Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis. Herren er ved din høyre hånd, han knuser konger på sin vredes dag. Han holder dom blant hedningefolkene. Han fyller opp med lik, han knuser hoder over hele jorden. Av bekken drikker han på veien, derfor løfter han høyt sitt hode» (Sal 110).

David hadde et klart og stort syn for misjonen. Han så ikke bare den dagen da Kristus døde, men også den dagen da hele jordkloden var omspent av frelsens evangelium. Han så det vi har sett, og han så det vi ikke har sett.

«Sett deg ved min høyre hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter!» (Sal 110,1). «I dine fedres sted skal dine sønner tre inn. Du skal sette dem til fyrster på hele jorden» (Sal 45,17). «Han skal herske fra hav til hav, fra elven inntil jordens ender» (Sal 72,8).

Som den som har overvunnet synden, døden og fortapelsen, har Kristus satt seg ved Guds høyre hånd. Han har satt seg der etter Guds befaling, og derfra styrer han sitt rike her på jorden. Min personlige mening er at han kommer til å beholde denne plassen til han har erobret hele verden. Jeg tror det vil komme en tid på denne jorden da Kristus i åndelig forstand bokstavelig er konge. Sannhet og rettferdighet vil være den sterkeste makten. Synd og ondskap vil være fortrengt av gudsfrykt og kjærlighet.

Videre tror jeg at det arbeidet vi nå gjør blant hedningene, er et forberedende arbeid for en stor misjonsdag. Vi er sendt for å tenne små lys her og der blant alle folk, og de skal forberede folkene til en stor frelsens dag. I lyset av dette synet kan jeg gjøre arbeidet mitt for hedningene med stor frimodighet, selv om utbredelsen av kristendommen ikke kan holde tritt med at hedningene blir flere.

Hva betyr det egentlig at Kristus sitter ved Faderens høyre hånd? Som liten gutt trodde jeg at det var det samme som at Jesus satte seg på en stol ved høyre side av Gud inne i en fin sal.

Når Bibelen taler om Guds høyre hånd, mener den Guds allmakt. Det er ved allmaktens og kraftens høyre hånd at Kristus, vår Frelser og vår bror, regjerer.

Han er den sterkeste både i himmelen og på jorden. Det sier han selv like før han dro hjem: «Meg er gitt all makt i himmel og på jord!» (Matt 28,18). Og denne samme Jesus sier: «Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler» (Matt 28,19).

Tror du ikke Jesus hadde oversikt over stillingen den dagen han sa at vi skulle gå ut i all verden, og at alle folk skulle gjøres til disipler? Ville han ha sagt det annerledes om han hadde sagt det i dag? Det tror ikke jeg.

Johannes sitter på Patmos. Han ser stillingen, og med klare ord skildrer han dette seierstoget gjennom verden. La oss høre litt om det! Jeg synes det er styrkende:

«Og jeg så himmelen åpnet – og se: En hvit hest. Og han som sitter på den, heter Trofast og Sannferdig, og han dømmer og strider med rettferdighet. Hans øyne er som ildslue. På hans hode er det mange kroner. Han har en innskrift med et navn som ingen kjenner uten han selv. Han er iført en kledning som er dyppet i blod, og hans navn er Guds Ord. Hærene i himmelen fulgte ham på hvite hester, kledd i fint lin, hvitt og rent. Ut av hans munn går det et skarpt sverd, for at han med det skal slå hedningefolkene. Og han skal styre dem med jernstav. Han tråkker vinpressen med Guds, Den Allmektiges strenge vredes vin. På sin kledning og på sin hofte har han et navn skrevet: Kongers konge og herrers herre» (Åp 19,11–16).

«Og jeg så – og se: En hvit hest, og han som satt på den, hadde en bue, og det ble gitt ham en krone, og han dro ut med seier og for å seire» (Åp 6,2).

Guds frelsesplan er stor og lang, og vi kortsynte, hastige mennesker har verken tid til å vente eller til å forstå at hans langmodighet er til frelse. Skulle den Allmektige stanse frelsestoget sitt på halvveien? Nei!

Arbeid med frimodighet, du Herrens tjener! Blant misjonærenes blod spirer sæden best, og midt i hedningenes uro drar ærens konge alltid fram med seier og for å seire.

Vi vil nå en liten stund vende blikket mot Kina, verdens største rike, og se litt på hva det var, og hva det er. Vi vet ikke så mye om det, men litt vet vi likevel.

At det er et gammelt rike og et gammelt folk, vet vel de fleste. Men mange vet kanskje ikke at det er så gammelt som det virkelig er. Misjonshistorien forteller oss at kineserne etter sin egen tradisjon skal ha funnet opp bruken av skrifttegn allerede 3500 år før Kristus.

Omkring 2700 år før Kristus skal de ha oppdaget at magnetnålen har den egenskapen at den vender seg mot polen, men de konstruerte ikke kompasset før omkring 1100 år før Kristus. Mot slutten av 500-tallet etter Kristus fant de opp tresnittrykket, og omkring 1050 kunsten å trykke med bevegelige typer. Krutt kjente de 400 år før vår tidsregning, og papir kunne de lage på Kristi tid.

Det er sikkert at kineserne allerede på Abrahams tid hadde tilegnet seg den kulturen som siden har preget dem. Den eldste kjente innskriften i verden finnes på klippene ved Hungschau og bevarer minnet om noen seire som ingeniørkunsten hadde vunnet den gang. Denne innskriften ble hogd inn i steinen omkring 250 år før Abraham ble kalt til å dra ut fra Mesopotamia til Kanaan. Blant kinesernes klassiske skrifter finnes et verk av keiser Wung-Wang. Det ble skrevet omkring 100 år før David besteg tronen i Israel.

Ved siden av kaldeerne, egypterne og assyrerne har altså kineserne vært verdens eldste kulturfolk. Men mens de gamle egypterne, kaldeerne og assyrerne for lenge siden er forsvunnet fra scenen, har kineserne blitt stående. De har bevart ikke bare sin nasjonale selvstendighet og makt, men også – i det minste nesten – sin kultur. På dette og flere andre områder er de et helt enestående fenomen i verdenshistorien.

Kineserne er seg også godt bevisst både sitt rike og sin kultur, og en kan nok med rette si at de er et stolt folk. Seg selv kaller de himmelens sønner, og keiseren sin kaller de himmelens sønn. Det vil si at ingen etter deres mening er større enn dem selv. Alle andre land og folk har de sett på som noe smått og intetsigende, og da er det lett å forstå at Kina har vært en hard misjonsmark. Selvgodhet, enten den finnes hos den enkelte eller hos en nasjon, er den største hindringen for Guds rike.

Misjonærene har mer enn én gang klaget over dette, og jeg har hørt at de har bedt Gud sende dette harde folket en ydmykelse. Da krigen med Japan brøt løs og kineserne tapte så grundig, ventet misjonærene seg store resultater av det. Men det så smått ut. Det første de gjorde like etter, var å myrde ti misjonærer, og det ga ikke misjonærene stort mot.

Likevel har denne krigen nok vært til mer velsignelse enn mange kunne tro. Til slutt kunne det ikke skjules for folket at Kina hadde tapt krigen, og dette var en gåte for himmelens sønner. De kunne ikke la være å spørre hvorfor de tapte, og de stolte kineserne måtte lese med egne øyne at grunnen var at de sto så langt tilbake for andre nasjoner, ja, til og med langt tilbake for Japan, som de foraktet og så på som ubetydelig. Det er lett å forstå at noe slikt ydmyker.

Det amerikanske og det engelske traktatselskapet har derfor i de siste årene spredt mer litteratur enn noen gang før. Kina har riktignok ikke vært særlig rikt på aviser, men etter krigen har også tallet på dem økt betraktelig. Stormaktene har også begynt å hogge klørne sine ganske dypt i Kinas jord, så folket er simpelthen nødt til å tvile på sin politiske makt.

Dessuten har den nevnte krigen – fordi den åpnet landet for europeisk kultur – gitt den religiøse troen i Kina en betydelig knekk. Det skal være helt forbløffende hvor sterkt kineserne tror på åndene og deres makt. Alt det folk og stat ofrer til disse åndene hvert år, er nok til å bevise det.

De tror at åndene for det meste holder til i gravhaugene, og derfor tør de ikke røre dem. De kunne jo da forstyrre en ånd og pådra seg dens forferdelige straff. Jeg har hørt at det skal finnes et fjell i Kina som kunne forsyne verden med kull i tusen år, men kineserne rører det ikke. De er redde for åndene. Nå begynner imidlertid europeerne å anlegge veier og bygge jernbaner, og de sparer nok ikke gravhaugene. Så må kineserne stå og se på hvordan grunnpilarene i troen deres blir undergravd.

Derfor kan en med ganske stor rett si at Kina skjelver i sine grunnvoller både politisk og religiøst. Alt har fått dem til å tvile på seg selv.

Ser vi oss så om etter fruktene som misjonen har høstet, viser det seg, Gud være lovet, at dørene er blitt betydelig mer åpne. Enkelte steder har det til og med vært store vekkelser, og mange, også blant Kinas lærde menn, spør etter

frelsen. Tør vi regne med dette, er det grunn til å tro at en frelsens dag har begynt å lysne for Kina.

Det er også mange store menn i Guds rike som tror det samme. Sekretæren for London-misjonsselskapet, Wardlaw Thompson, sier at slik han synes å forstå Guds veier blant folkene, er Kina et av de landene som heretter vil bære mest frukt for evangeliet. Tanken om at Kinas folk skulle være helt umulig å vinne for Guds rike, er nå så fjern at den tvert imot er blitt snudd om.

Unge menn og kvinner drar dit i skarevis fra alle kristne land, og det gir oss rett til å tro at frelsens dag begynner å gry for det gamle, fredløse folket. Også den norske kirke har fått en velsignet arbeidsmark der, og han som ga oss den, vil hjelpe oss å ta vare på den med trofasthet.

Til slutt vil vi så vende oss fra Kina og tilbake til denne velsignede salmen. Etter at David har fortalt oss at Kristi kongemakt blir utøvd fra Guds høyre hånd, forteller han oss hvem det er som går hans ærend, og med hvilket sinn og i hvilken drakt de drar av sted. Det er Guds folk som møter fram. Ja, hvem andre er det som går?

Verdens vise og store står og kritiserer alle disse enfoldige menneskene for arbeidsmåten deres og for dumheten deres. Men selv sitter de pent hjemme, mens Guds ord ved misjonærenes forkynnelse gjør løver til lam. Måtte vi bare se det som en nåde å få være med!

David sier at de «møter villig fram på ditt veldes dag». Ofte har jeg grublet over hvorfor vi i våre dager må bruke så mange kunstige midler for å få til og med de kristne til å arbeide for hedningene. Er det ikke mangel på et sunt syn for misjonen, mangel på et villig sinn?

Etter mitt syn skulle ikke en kristen engang trenge misjonsforedrag for å få lyst til å arbeide. En alminnelig kjennskap til tilstanden for dem som lever uten Gud, og vår egen erfaring av hvor forferdelig synden er og hvor stor Guds kjærlighet er, skulle være nok til at vi kunne si med Jesaja: «Se, her er jeg, send meg!» (Jes 6,8) – og med Paulus: «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5,14).

Guds folk, la oss møte villig fram! Hvorfor skulle ikke også vi vise vår konge at han er verdt å tjene?

O jeg, som er ringest blant ringe,
den minste han kjenner på jord,
o jeg skal hans hilsen frembære! – –
O kunne jeg synge det ut!
O kunne ei engler begjære
å gå med så salig et bud?

Jo, sannelig kunne de det, og likevel er det oss denne nåden er blitt til del.

Deretter ser David enda et vakkert syn: «Din ungdom kommer til deg som dugg ut av morgenrødens skjød.»

I en viss forstand er hver kristen ung i sitt indre vesen; gudslivet i oss kjenner ingen alderdom. Men likevel kan jeg ikke slippe tanken på at David her sikter til noe mer. Jeg tror han ser en tid i verdenshistorien da ungdommen i bokstavelig forstand vil komme og tjene Herren. Og kanskje er det denne vakre tiden vi nå går i møte.

Som de fleste kanskje vet, er det nå en stor åndelig vekkelse blant den mest opplyste ungdommen i verden. Et framtredende trekk ved denne bevegelsen er den varme misjonsånden som følger den. Skarer av unge menn står villige til å gå til hedningene med korsets ord. Det er ikke den uopplyste ungdommen vår, men studentene våre. Denne bevegelsen har også nådd hit til landet vårt, og noen har allerede dratt fra mor og fedreland for å ofre kreftene sine for hedningenes frelse.

Som dugg ut av morgenrødens skjød – slik kommer vår ungdom.

Har du noen gang stått i en av dalene våre en tidlig morgen mens solen steg opp? Alt var så fredelig og stille. Gresset sto halvt bøyd under tyngden av duggen, og med ett tittet en solstråle fram mellom fjellene og gjorde hver dråpe til en gullperle smykket i alle regnbuens farger. Så sang skogens fugler sin takkesang i morgenrødens fredfulle time. Det er et vakkert syn.

En slik morgenrøde, slike gresstrå med duggdråper som har fått liv, er den ungdommen som kommer for å tjene Herren. Ikke noe syn er kjærere å se enn en flokk livsfriske, glade og ydmyke unge mennesker som lever frimodig for sin Gud. Vi vil også være takknemlige mot Gud for at det er slik. Det viser oss at det ennå ikke er blitt sant at kristendom og ungdom ikke lenger passer sammen.

Riktignok ønsker vi så inderlig at flere unge skulle komme, og vi vil be deg som ennå ikke er kommet: Kom! Også du kan bli en morgenrøde, en duggdråpe for den mørke, tørste jorden. Kom, ungdom! Den himmelske Melkisedek skal legge sine hender på deg og velsigne deg mer enn den gamle i Salem velsignet Abraham. Både for din egen del og for andres del skal du være et seirende menneske.

«Herren er ved din høyre hånd, han knuser konger på sin vredes dag. Han holder dom blant hedningefolkene. Han fyller opp med lik, han knuser hoder over hele jorden.» Og mens vi fortsetter reisen, drikker vi av bekken på veien, og så løfter også vi hodet høyt. Med Bibelen alene på knærne har mang en stridsmann fått det rette motet til å stride, og den dag i dag er det vann nok i bekken for hvert eneste menneske.

«Guds bekk er full av vann» (Sal 65,10).

Om Ludvig Hope

1871–1954

Ludvig Hope (1871–1954) ble født 17. januar 1871 i Masfjorden i Nordhordland, som sønn av bonden Mons Ivarson Hope. Allerede i tenårene begynte han å reise som predikant, og han ble den ledende skikkelsen i Norsk Luthersk Misjonssamband i en hel mannsalder – som forkynner, forfatter og veiviser for lekmannsbevegelsen. Fra 1931 til 1936 var han generalsekretær i sambandet.

Hope kjempet for lekfolkets rett og frihet i kirken, og han var med på å vinne fram «nattverdens frigivelse» i 1913. Under okkupasjonen var han en av lederne i kirkekampen: Han var med og stiftet Kristent samråd i 1940 og satt i den midlertidige kirkeledelsen fra 1942. Han døde i Oslo 26. oktober 1954.

Ved siden av de kirkepolitiske skriftene skrev Hope mange oppbyggelige bøker, med klar forkynnelse av lov og evangelium og stor omsorg for den vakte synder som strever etter fred med Gud. Hans samlede skrifter kom ut i ni bind i 1945–48.